

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. XI. Solvuntur reliquæ Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

loribus extrinsecæ. Et licet hæc representatio non sit strictissime intentio (hæc enim est in anima) est tamen, & dicitur, ob similitudinem inter species istas externas, & internas in anima, etiam intentio, seu existentia intentionalis; & ipsæ species externæ vocantur etiam, saltem quandoque, intentionales. Verbo: sicut objecta existunt intentionaliter in speciebus, vel conceptibus intellectualibus, hoc est, ab his representantur, similiter colores existunt intentionaliter in speciebus externis; quia etiam ab his representantur: consequenter habent etiam esse intentionale, id est, incompletum.

486. Dices: sæpius adducta q. 3. de potentia a. 7. in corp. dicit Angelicus, creaturam non posse per virtutem propriam in effectum causæ primæ, hoc est, non posse istum producere. Resp. illam causam ab omnibus simpliciter dici non posse effectum per virtutem propriam producere, quæ id se solâ non potest: atqui hoc creatura non potest; quia nil potest, nisi moveatur à DEO, non quidem per motum prævium in causa productum, sed per concursum simultaneum, pro priori rationis præsuppositum, quatenus bona est illatio: datur actio creaturæ: ergo datur concursus DEI, & non vicissim; quia DEUS potest operari absque causæ secundæ concursu. Instabis: *ibidem ad 3.* Angelicus dicit, in operatione DEI non operari naturam. Resp. S. Doctor hic vel vult, creaturam non operari per virtutem propriam, ut modò explicatum: vel vult, naturam non operari in priori, vel etiam in eodem signo cum DEO, licet operetur eandem actionem; nam *ad 4um* ait, quod tam DEUS quam natura immediatè operentur, licet secundum prius, & posterius: vel vult, naturam non operari eundem effectum similiter, seu secundum formalitatem universalissimam entis; sic enim ibi in corp. S. Thomas dicit: *Ipsam enim esse est communissimus effectus, primus, & intimior omnibus aliis effectibus: & ideo soli DEO competit secundum virtutem propriam talis effectus.*

487. Urgebis. Concursus non potest dici vis & virtus; nam istæ, ut ipsimet diximus n. 453. spectant ad actum primum: ergo non intelligitur hic à S. Thoma. Resp. dist. antec. concursus in se materialiter, denominativè, & primò intentionaliter acceptus, conc. antec. concretivè, vel quidditivè, aut secundò intentionaliter unâ cum conceptu DEI, & ejus volitione, aut ordinatione ad suos fines. neg. antec. & consequ. Scilicet ut concursus artificiosus artificis cum instrumento, e. g. mulico, est virtus artis secundum obliquum, secundum quem dicit artem in intellectu artificis existentem: ita etiam concursus DEI, ut ordinatus à DEO, secundum obliquum, secundum quem dicit ordinationem DEI (intentionem respectu actûs boni, permissivam respectu actûs mali, & directivam ad suos fines respectu utriusque) potest dici virtus causæ primæ, ut dirigentis, vel providentis. Et hæc ordinatione DEI, cum sit aliqua providentia, stat verosimilius in intellectione, & volitione Divina: quæ quidem non obsunt libertati, ut patebit ex dicendis infra de providentia, (& multò minùs ipse concursus, adeoque in toto complexo nil obest libertati) attamen se tenent ex parte actûs primi, saltem remoti. Quod autem existentia co-

lorum in aère, & virtus artis videantur non tantum secundum obliquum, sed etiam secundum rectum stare ex parte actûs primi; è contra concursus à DEO ordinatus &c. tantum secundum obliquum acceptus stet ex parte actûs primi, etiam si transmittatur, parùm refert; quia, ut notum est, omnis similitudo claudicat. Et hæc de hoc S. Thomæ textu, per se non adeò claro, ob quem nollem, S. Doctori aliquam sententiam, oppidò difficilem, & incredibilem attribuere, quam nec ipsi author, qui eam S. Thomæ adscribit, defendere vult: & mallem ejus verba, si quandoque opus esset, minùs propriè explicare.

ARTICULUS XI.

Solvuntur reliquæ objectiones.

488. **O**B. 1. DEUS est causa prima: ergo debet agere ante omnes causas secundas: ergo debet eas physicè prædeterminare. Confirm. Aristoteles. *l. 8. physic. 2. text. 33.* ait, à primo moveri ultimum, sed non ab ultimo primum, & ultimum sine primo non movere. Rursus *text. 50.* docet, agentia creata non movere, nisi ut mota: ergo. Resp. neg. ult. consequ. DEUS semper debet agere ante causas secundas, eas producendo, conservando, actum primum proximum conferendo &c. non autem debet eas physicè prædeterminare. Ad confir. neg. consequ. vel per moveri intelligitur, causam concursu juvari, ut diximus supra n. 474. & seq. vel intelligitur eam produci: & utrumque DEO tribui potest absque eo, quod physicè dicatur prædeterminare.

489. Ob. 2. Causæ creatæ superiores, quando operantur cum inferioribus, semper imprimunt aliquid in causas inferiores: ergo magis DEUS. Confir. Quælibet creatura habet aliquod prædicatum universalissimum, quod non potest tribui à creatura: ergo debet DEUS ad illud determinare. Resp. antec. non videtur universaliter verum: cur enim sol, producens cum igne alium ignem, priùs illi imprimat aliquam qualitatem? sed, eo omisso, neg. conf. Si enim antecedens est verum, ideo est; quia sine illa qualitate non haberetur expeditus totus actus primus proximus: at hic haberetur absque prædeterminatione: quæ si daretur, eum tantum impediret. Ad confir. Resp. 1. om. antec. neg. consequ. Ratio illa tantum probat, DEUM debere concurrere; nam e. g. habitus fidei tribuit actui fidei prædicatum supernaturalitatis, quod voluntas non habet; nec tamen habitus voluntatem determinat. Resp. 2. dist. antec. quod non potest tribui formaliter, om. antec. quod non potest tribui realiter. neg. antec. & conf. nam etiam prædicatum entis identificatur realiter cum aliis essentialibus, ut suppono ex Physica.

490. Ob. 3. DEUS est primum liberum: ergo debet ipse determinare ad omnem actum liberum. Confirm. Juxta nos determinatio creaturæ esset prior naturâ ad concursum DEI: sed hoc est absurdum; sic enim ageremus, antequam DEUS ageret: ergo. Resp. neg. conf. ex antecedenti tantum sequitur, quod DEUS semper priùs debeat exercere suam libertatem, antequam

quam suam exerceat creatura: atqui hoc fit; quia DEUS prius liberrimè confert creaturæ actum primum proximum. Hinc DEUS debet semper esse primum exercens libertatem, & primum determinans ad aliquid: at non debet esse respectu cujuscunque actionis immediatè liberum, & immediatè determinans: sed quando ipse suam libertatem exercuit, relinquit dein in ordine ad actus liberos immediatam determinationem creaturæ. Ad confirm. neg. maj. cum enim actio creaturæ, & actio DEI sint realiter unum & idem, non potest una formalitas ejusdem entitatis esse realiter prior naturâ ad alteram: sed tantum hoc verificatur, quòd actus ille procedat à creatura, ut determinante, & eligente: non verò ita procedat à DEO.

491. Dices. hoc ipsum non potest capi, quòd in eandem actionem una causa possit influere eligendo, & non altera. Resp. neg. illatum. Omnes hoc capere debemus in anima influente cum habitu in aliquem actum, etiam ab habitu causatum: quo casu anima eligit, & determinat, non autem habitus. Urgebis, disparitatem esse magnam, eoquòd habitus non sit principium liberum, nec cognoscens, adeoque facillè intelligi possit, quòd non eligit, aut liberè influat. Resp. certum esse, quòd voluntas etiam influat in motus primò primos, quos tamen non eligit, nec determinat, etsi sit principium liberum: item Beati in cælo nec eligunt, nec determinant ad visionem, vel amorem beatificum. Instabis, nec voluntatem, nec Beatos esse in ordine ad hos actus principia libera. Resp. nec DEUM esse principium immediatè liberum respectu actuum nostrorum liberorum; quia prius libero suo decreto concessit voluntati libertatem, & reliquit determinationem: quo posito non potest amplius ipse immediatè liberè determinare.

Si petas, cur potius voluntas, quàm DEUS, dicatur liberè determinare, cum simul influant. Resp. etiam DEUS & anima simul influant in actum vitalem, aut meritorium, quin tamen DEUS per hunc vivat, aut mereatur; quia nempe DEUS non influit modo sibi immanenti, vel cum intentione obsequium suum deferendi, quod requireretur, ut per illum actum viveret, vel mereretur: sic etiam simul influunt DEUS, & voluntas in eundem actum liberum, vel eandem liberam determinationem, quin DEUS liberè determinet; quia non influit modo requisito ad recipiendam hanc denominationem, qui modus est, ut principium influat cum jure eligendi, & exercendo hoc jus: qua ratione in actus nostros liberos influit voluntas, non autem DEUS.

492. Ob. 4. In nostra sententia DEUS subordinaretur voluntati creatæ: hoc est falsum: ergo. Confirm. 1. Actus nostri essent tantum nobis liberi, non autem DEO: hoc est absurdum: ergo. Confirm. 2. DEUS subjeceret nobis suam omnipotentiam: hoc est damnatum ab Innocentio XI. ergo. Resp. neg. maj. Subordinari DEUM, vel gratiam nobis, strictè loquendo, non tantum significat, quòd voluntas ex viribus gratiæ, à DEO benignè collatis, habeat potestatem eidem gratiæ cooperandi, vel non cooperandi: sed significat aliquam superioritatem in

DEUM, & gratiam, & ut voluntas, quando bene agit, agat præcipuè nomine suo, & non nomine, vel virtute gratiæ dantis posse, & agere. At juxta nos habet quidem voluntas ex beneficio DEI potestatem cooperandi, vel non cooperandi gratiæ: at non habet superioritatem in DEUM, vel gratiam: sed tantum agit ut instrumentum animatum, nomine, & virtute gratiæ, nec habet à se, sed à DEO per gratiam, potentiam agendi. Sic servus à Domino jussus occidere alium, quando mandatum exequitur, non subordinat sibi mandatum, aut dominum suum, licet habeat potentiam physicam, & liberam, exequendi mandatum, vel non exequendi.

Nec dicas, quòd talis servus saltem sibi subordinet gladium, vel sclopum, quo dominus eum ad occisionem instruxit: consequenter etiam voluntas sibi subordinet gratiam. Resp. enim, dubitari posse, an, si dominus gladium dedit ad hunc unicum usum, eum servo strictè subordinaverit. Sed quidquid de hoc sit, disparitas tamen est inter gladium, & gratiam, quòd gladius sit causa instrumentalis minùs principalis: non enim tam dicitur occidisse gladius, quàm servus: at gratia est causa principalior actus boni; unde quilibet dicere debet juxta Apostolum: *Non ego autem, sed gratia DEI mecum* 1. Cor. 15. v. 10. Econtrà ridiculè servus occidens diceret: *Non ego occidi, sed gladius mecum*.

Ad 1. confir. dist. maj. actus essent tantum nobis immediatè liberi conc. maj. mediatè liberi neg. maj. & dist. sic mi. neg. conf. sufficit autem DEO mediata libertas ad hoc, ut tamen quemlibet actum possit pro libitu obtinere, ut exposuimus suprà n. 398. § 418. Ad 2. confir. neg. ma. *subjicere*, aut *subordinare*, significat aliquid amplius, ut modò explicavimus. Et quis dicat, quòd Rex subjiciat alteri regiam suam potestatem, si promittat e. g. quòd velit eum in certo negotio ad finem deducendo juvare: maximè, si ita se habeat, ut licet relinquat alteri electionem modi, quo res facienda sit, tamen ipse Rex sit principalis agens, cui potius, quàm illi alteri attribuitur actio, uti se habet DEUS respectu actuum nostrorum bonorum.

493. Ob. 5. Actus elicited post cognitionem necessariam, vel necessitantem, e. g. visionem beatificam, non est liber: ergo elicited post cognitionem indifferentem non est necessarius: ergo modò, prædeterminatio non tollat judicium indifferens, salva est libertas. Confirm. Voluntas necessitata ad actum stante judicio indifferenti non dirigeretur ab ulla cognitione ad illum actum: sed voluntas non potest elicere actum, nisi à cognitione præviè illustrante dirigatur ad illum: ergo. prob. ma. cognitio necessaria in hoc casu non adest: indifferens non potest dirigere ad actum necessarium: ergo. Resp. neg. conf. Modò unum principium necessitet, vel aliquid necessarii desit, jam actus non est liber; hinc posita cognitione necessitante liber esse non potest: at, licet cognitio non necessitet, posset necessitare prædeterminatio, vel aliquid aliud: consequenter cum cognitione indifferenti potest actus esse necessarius. Sic omnis ligatus vinculis insolubilibus non potest fugere: non tamen omnis non ligatus potest fugere; quia potest a-

liis modis teneri, e. g. ægritudine, carcere clauso, appositâ custodiâ &c. Ad confir. neg. ma. ad prob. neg. 2. p. antec. cognitio indifferens jam faceret, ut voluntas non ferretur in rem incognitam, adeoque sufficienter dirigeret: neque enim voluntas veller necessitatem objecti, quam non cognosceret; sed tantum ipsum objectum, quod sufficienter cognosceret. Deceptio autem, qua putaret voluntas, se liberam esse, non impediret, quo minus objectum amplecti posset.

494. Ob. 6. DEUS prædeterminat voluntatem ratione dominii sui: ergo non tollit libertatem. prob. conf. Voluntas ipsa, quando ratione dominii sui determinat seipsam, non tollit sibi libertatem: ergo neque DEUS. Confir. 1. DEUS prædeterminans ordinat ad effectum causas contingentes: ergo actus manet liber. Confir. 2. Voluntas est per se indifferens: sed ab indifferenti non potest procedere actus determinatus, nisi indifferentiâ prius determinetur: ergo. Resp. neg. conf. ad prob. nego iterum conf. Voluntas exercendo suam libertatem non quidem hanc sibi tollit: at si per hoc exercitium determinaret alium, ut hic ejus determinationem non posset evitare, vel impedire, tolleretur istius libertatem, ut est per se clarum. Sic etiam DEUS prædeterminando non tolleretur sibi libertatem Divinam, sed eam exerceretur: at tolleretur libertatem creaturæ, quam prædeterminaret. Ad 1. confir. dist. antec. jungendo causis aliquid necessitans, vel tollendo aliquid essentialiter requisitum ad oppositum conc. antec. nil tale jungendo, vel tollendo neg. antec. & conf. Licet igitur causæ in se manerent contingentes, tamen totus actus primus non maneret contingens; quia vel sola prædeterminatio ipsum redderet necessitatum ad unum, & impeditum ad alterum; ut enim diximus, non sufficit, unum, vel plura constitutiva actus primi esse indifferentiâ, si vel unum non sit tale. Ad 2. confir. dist. maj. voluntas est indifferens indifferentiâ passivâ, neg. maj. indifferentiâ activâ. conc. ma. & dist. mi. nisi determinetur ab ipso principio activè indifferenti conc. mi. nisi determinetur ab alio. neg. mi. & conf. Voluntas non est indifferens ad volitionem, ut murus ad albedinem; nam ad hanc iste se habet tantum passivè, non autem voluntas ad volitionem se habet tantum passivè; hoc enim damnatum est à Tridentino sess. 6. can. 4. sed habet se activè, hoc est, potest eligere, & seipsam determinare.

495. Ob. 7. DEUS, ut habetur Act. 2. v. 23. prædefiniit mortem Christi: sed hæc ex parte Judæorum fuit peccatum Deicidii: ergo prædefiniit peccatum, saltem quoad materiale peccati. Confir. Caiphas, ut habetur Joan. 11. v. 50. ex instinctu Spiritus Sancti prophetavit, & dixit, expedire, ut Christus moreretur pro populo: consequenter ex eodem instinctu hortatus est Judæos, ad necem Christo inferendam: ergo. Resp. Argumenta hæc, si quid probarent, manifestè probarent, quod DEUS possit suadere materiale peccati, quod Adversarii minimè volunt. In forma dist. ma. DEUS prædefiniit mortem à Christo acceptandam, sive ejus acceptationem, conc. ma. à Judæis inferendam, sive sceleratissimam ejus illationem, neg. maj. & conc. mi. neg.

conf. Suppositâ scilicet scientiâ mediâ de pessima voluntate Judæorum, inferendi necem Christo, si tales, vel tales darentur circumstantiæ, DEUS permisit eas circumstantias, & simul permisit hoc scelus: supposita jam hac permissione, & prævisa nece inferenda prædefiniit, ut Christus patienter eam acceptaret, quæ acceptatio fuit infinitè bona. Ad confir. neg. 2. dum membrum antecedentis. S. Spiritus non intendit, Caipham movere, ut hic hortaretur Judæos, ad necem Christo inferendam: sed tantum intendit, eum movere ad explicandam utilitatem mortis Christi: Caiphas autem non intellexit sensum prophetiæ à Spiritu S. intentum: & hinc occasionaliter (occasione ex prophetia desumpta) ex suo privato malo spiritu hortatus est Judæos ad occidendum Christum: Spiritus S. autem hunc ejus errorem tantum permisit. Sed hæc, & similia potius spectant ad Tractatum de peccatis, ubi solet agitari quæstio de auctore peccati.

ARTICULUS XII.

An detur Scientia Media Reflexa.

496. Sensus quæstionis potest esse duplex, 1. modus, an DEUS, sicut per scientiam mediam videt actus liberos creaturæ conditionatè futuros, ita etiam videat actus sibi liberos conditionatè futuros, e. g. an habeat hunc actum intellectus: Si crearem alterum mundum, crearem tot Angelos, vel, tot homines prædestinarem. Hæc autem non est scientia media reflexa, strictè dicta, sed est directâ, de actibus Divinis. Hinc addo sensus quæstionis esse potest, an DEUS sciat, quid ipse esset facturus, positâ hâc, vel illâ scientiâ mediâ directâ de actu libero creaturæ: e. g. an habeat hunc actum intellectus: Si viderem, Petrum in his circumstantiis cum hoc auxilio bene acturum, darem ipsi hoc auxilium. Et hæc dicitur scientia media reflexa strictè dicta; quia assumit pro conditione scientiam mediam directam, & reflectendo se suo modo in illam videt, quale conditionatum sequatur.

Notat autem Ulloa, scientiam hanc debere dicere: Si viderem, vel, si haberem libertatem constitutam per hanc scientiam mediam &c. non autem debere dicere: Si videro, si habuero &c. quia hoc exprimeret aliquam expectationem in DEO &c. de quo vide ipsum Ulloa tom. 1. de DEO, disp. 3. num. 165. Equè bene etiam notat Pater noster Thyrsus tom. 1. select. quæst. disp. 21. sect. 2. num. 11. scientiam hanc, quatenus versatur circa actus DEI liberos, non videre propriè conditionatè futura; quia in DEO nihil potest esse futurum, sed, vel est præsens, vel impossibile: unde hæc scientia in DEO videt conditionatè præsentia.

497. Dico cum Suarez in Opusculis lib. 2. de scientia condition. cap. 8. num. 5. Ruiz de Scientia DEI disp. 77. per totam. Granado in 1. part. controuv. 2. tract. 5. disp. 3. sect. 4. num. 29. Arrubal quæst. 14. art. 13, disp. 47. cap. 2. Ulloa tom. 1. de DEO disp. 3. n. 165. & seq. Gormaz de DEO. num. 728. & seq. Martinez de DEO Scientie. controuv. 4. disp. 5. sect. 2. & communiore nostrorum